

Sygn. akt V U 789/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Mirosława Molenda-Migdalewicz

Protokolant: star. sekr. sądowy Katarzyna Awsiukiewicz

po rozpoznaniu w dniu 13 marca 2019 r. w Legnicy

sprawy z wniosku B. U.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o ponowne ustalenie kapitału początkowego i o przeliczenie emerytury

na skutek odwołania B. U.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 13 listopada 2018 r. **znak** (...)

z dnia 14 września 2018 r. **znak** (...)

I. **oddala odwołanie od decyzji z 13 listopada 2018 r. znak (...),**

II. **umarza postępowanie co do decyzji z 14 września 2018 r. znak (...) w części dot. ustalenia emerytury wnioskodawczyni B. U. w wysokości brutto 1036,75 zł (jeden tysiąc trzydzieści sześć złotych 75/100),**

III. **oddala dalej idące odwołanie od decyzji z 14 września 2018 r. znak (...).**

SSO Mirosława Molenda-Migdalewicz

Sygn. akt V U 789/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 września 2018 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. ustalił, że wnioskodawczyni B. U. od dnia 01 lipca 2018 r. posiada prawo do emerytury.

Wysokość emerytury obliczono zgodnie z art.26 ustawy emerytalnej, po wcześniejszym ustaleniu kapitału początkowego decyzją z dnia 21 sierpnia 2018 r.

Emerytura wnioskodawczyni stanowiła równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczonej emerytury przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym przejścia na emeryturę .

Wyliczona kwota emerytury wnosila 970,82zł , na którą składały się :

- kwota składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosiła 8776,91zł .
- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosiła 239927,11zł .
- kwota środków zaewidencjonowanych na subkoncie z uwzględnieniem ich waloryzacji wynosi 3611,69zł .
- średnie dalsze trwanie życia 259,90 miesięcy .

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 13 listopada 2018 r. znak: (...) – po rozpoznaniu wniosku z dnia 24 października 2018r. - ponownie ustalił wnioskodawczyni B. U. wartość kapitału początkowego, który- na dzień 1 stycznia 1999r.- wyniósł 64.670,87 zł.

Do obliczenia wskaźnika podstawy wymiaru przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1979 r. do 31 grudnia 1988 r. Wskaźnik podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosił 46,69 %.

Ponadto do obliczenia wartości kapitału początkowego przyjęto:

- okresy składkowe w wymiarze 11 lat, 3 miesiące, 19 dni, tj. 135 miesięcy i okresy nieskładkowe w wymiarze 4 lat, 4 miesiące, 9 dni tj. 52 miesiące,
- współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998r. – wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego – wynoszący 66,19 %.
- średnią dalszego trwania życia – wyrażoną w miesiącach dla osób w wieku 62 lat- wynoszącą w przypadku wnioskodawcy 209 miesięcy (komunikat Prezesa GUS z dnia 25 marca 1999r. w sprawie tabeli średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn – M.P. Nr 12, poz. 173).

Wnioskodawczyni B. U. odwołała się od przedmiotowych decyzji.

W uzasadnieniu wskazała, że w 1986 r. przebywała na urlopie wychowawczym. Była zatrudniona, ale nie pobierała wynagrodzenia. W okresie 2 miesięcy pobierała zasiłek. Zdaniem wnioskodawczyni podlegała ona ubezpieczeniu przez 2 miesiące a przez 10 miesięcy nie pozostawała w ubezpieczeniu. Za 1986 r. organ rentowy przyjął prawidłowy przychód w wysokości 10.080 zł , ale w ocenie wnioskodawczyni nieprawidłowo podzielił to przez 12 miesięcy zamiast przez 2 miesiące - kiedy faktycznie świadczenie to było otrzymywane.

Wnioskodawczyni wskazał, że od 25 października 2011 r. do 30 czerwca 2018 r. pobierała zasiłek z tytułu opieki. Okres ten w jej ocenie przy emeryturze powinien zwiększać staż pracy. Wnioskodawczyni wskazała, że na dzień dzisiejszy nie ma to znaczenia dla wysokości emerytury wnioskodawczyni , ale może w przyszłości będzie to miało jakieś znaczenie dla przyszłych praw do świadczeń.

Ponadto wnioskodawczyni domagała się ustalenia wysokości emerytury w kwocie emerytury minimalnej .

W odpowiedzi organ wniósł o oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu wskazał, że skarżąca przez cały rok 1986 pozostawała w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego, a nie jedynie przez część miesięcy w roku. Tym samym do roku 1986r. nie ma zastosowania przepis określony w art.174 ust. 3b ustawy emerytalnej. Zatem, przy ustalaniu wskaźnika dla roku 1986, przychód w kwocie 10.080 zł, został podzielony przez kwotę rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za rok kalendarzowy i tak obliczony wskaźnik wynosi 3,49%.

Odnosząc się do zarzutu odwołania dotyczącego stażu pracy organ poinformował, że decyzją z dnia 14 listopada 2018r. przeliczono emeryturę od 1 lipca 2018r., tj. od daty przyznania świadczenia oraz ustalono wysokość emerytury na kwotę 1.036,73zł - czyli na kwotę wyższą niż kwota minimalnej emerytury, która od 1 marca 2018r. wynosi 1.029,80zł.

W związku z powyższym, w ocenie organu obecnie w niniejszej sprawie, nie mają zastosowania uregulowania określone w przepisie art.87 ustawy emerytalnej. Tym samym, prowadzenie postępowania w zakresie ustalenia wymiaru stażu pracy, warunkującego podniesienie wyliczonej kwoty emerytury do wysokości emerytury minimalnej, jest bezprzedmiotowe.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Wnioskodawczyni B. U. - urodzona (...) - w dniu 30 lipca 2018r. złożyła wniosek o emeryturę

Przed wydaniem decyzji emerytalnej ZUS Oddział w L. wydał dnia 21 sierpnia 2018r. decyzję o ustaleniu wartości kapitału początkowego . Wartość kapitału początkowego, który- na dzień 1 stycznia 1999r.- wyniósł 60361,29 zł.

Do obliczenia wskaźnika podstawy wymiaru przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1979 r. do 31 grudnia 1988 r. Wskaźnik podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosił 46,61 %.

Ponadto do obliczenia wartości kapitału początkowego przyjęto:

- okresy składkowe w wymiarze 11 lat, 3 miesiące, 19 dni, tj. 135 miesięcy i okresy nieskładkowe w wymiarze 3 lata tj. 36 miesięcy.

- współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998r. – wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego – wynoszący 62,58 %.

- średnią dalszego trwania życia – wyrażoną w miesiącach dla osób w wieku 62 lat- wynoszącą w przypadku wnioskodawcy 209 miesięcy (komunikat Prezesa GUS z dnia 25 marca 1999r. w sprawie tabeli średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn – M.P. Nr 12, poz. 173).

Po wydaniu decyzji o ustaleniu kapitału początkowego ZUS wydał decyzję z dnia 14 września 2018 r. o przyznaniu prawa do emerytury od dnia 01 lipca 2018 r. – opisaną w części wstępnej uzasadnienia .

W dniu 24 października 2018r. skarżąca złożyła wniosek o ponowne obliczenie świadczenia poprzez doliczenie do stażu pracy okresu urlopu wychowawczego powyżej trzech lat od 01 listopada 1988r. do 31 sierpnia 1989r. na syna T. U. urodzonego dnia (...) Syn wnioskodawczyni miał w tym czasie orzeczony stopień niepełnosprawności i pobierał świadczenie pielęgnacyjne .

W decyzji dnia 13 listopada 2018r. – znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. zaliczył wnioskodawczyni do stażu pracy – jako okres nieskładkowy - okres opieki nad dzieckiem od 28 października 1986r. do 31 sierpnia 1989r.

Okres ten został zwiększony z 03 laty tj. 36 miesięcy (decyzja o ustaleniu kapitału początkowego z dnia 21 sierpnia 2018r.) do 04 lat 04 miesięcy i 09 dni tj. 52 miesięcy .

Organ rentowy, po rozpatrzeniu wniosku z dnia 24 października 2018r., wydał skarżoną decyzję – opisaną w części wstępnej uzasadnienia .

Następnie decyzją z dnia 14 listopada 2018r. znak: (...) emeryturę od 1 lipca 2018r., tj. od daty przyznania świadczenia oraz ustalił jej wysokość na kwotę 1.036,73zł. , na którą składały się kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosząca 257057,05zł oraz kwoty wskazane w decyzji z dnia 14 września 2018r.

B. U. była zatrudniona w Gminnym Związku (...) w J. w okresie od 1 września 1981 r. do 31 marca 1990 r. W czasie tego zatrudnienia korzystała z urlopu wychowawczego w okresach: 25 lutego 1985 r. - 25 kwietnia 1988 r. oraz 01 listopada 1988 r. - 31 sierpnia 1989 r. i urlopu bezpłatnego: 26 kwietnia 1988 r. - 31 października 1988 r.

W trakcie pierwszego urlopu wychowawczego, wnioskodawczyni urodziła drugie dziecko i z tego tytułu w okresie od 02 września 1986 r. do 27 października 1986 r. przebywała na zasiłku macierzyńskim, który wypłacony został w kwocie 10080zł .

dowód:

- akta emerytalne wnioskodawczyni k. 1-54 oraz akta o ustalenie kapitału początkowego .

Sąd zważył co następuje :

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie :

Instytucja kapitału początkowego służy odtworzeniu teoretycznej składki na ubezpieczenie społeczne osobom urodzonym po 1948 r. za okresy pracy (ubezpieczenia) przypadające przed 1999 r., gdyż przed 1999 r. ZUS nie był zobowiązany do prowadzenia indywidualnych kont ubezpieczonych.

W myśl art. 174 ust. 1 ustawy emerytalnej kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2 (ust. 2).

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. (art. 174 ust. 3). Do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 r. (art. 174 ust. 7). Przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24 % tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r. Współczynnik ten oblicza się według ustalonego w ustawie wzoru (art. 174 ust. 8). Wzór ten przewiduje uwzględnienie m.in. wieku ubezpieczonego oraz osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r. stażu ubezpieczeniowego, który oznacza udowodniony okres składkowy i nieskładkowy. Zgodnie z art. 174 ust. 9a ustawy emerytalno-rentowej, staż ubezpieczeniowy i wymagany staż, o których mowa w ust. 8, określa się w dniach, jeżeli jest to dla ubezpieczonego korzystniejsze.

Jak wynika z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie okoliczności bezspornymi było przyjęcie – w zaskarżonej decyzji – okresów składkowych wnioskodawczyni w łącznych wymiarach wskazanych w ustaleniach faktycznych niniejszego uzasadnienia .

Należy zwrócić uwagę , że rozpoznając wniosek z dnia 24 października 2018r. organ rentowy uznał wnioskodawczyni przy wyliczeniu kapitału początkowego wyższy okres nieskładkowy tj. 04 lata 04 miesiące i 19 dni , uwzględniając cały okres opieki nad dzieckiem – synem T. U. od 28 października 1986r. do 31 sierpnia 1989r. , w tym okres od 01 listopada 1988r. do 31 sierpnia 1989r. , który przekracza okres trzech lat urlopu wychowawczego – z przyczyn wskazanych w ustaleniach faktycznych niniejszego uzasadnienia .

Wysokość emerytury wnioskodawczyni wyniosła 1036,73zł i przekroczyła kwotę emerytury minimalne, j która od 1 marca 2018r. wynosiła 1.029,80zł.

W związku z tym Sąd w pkt. II wyroku umorzył postępowanie w części co do decyzji dnia 14 września 2018r.

Tym miejscu podnieść należy , że – w ocenie Sądu- w niniejszej sprawie co do wyliczenia wysokości kapitału początkowego , a w konsekwencji wysokości emerytury w przypadku wnioskodawczyni nie ma zastosowania art. 174 ust.3b ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych .

W złożonym odwołaniu wnioskodawczyni domagała się zastosowania tego przepisu co do roku 1986r. , w którym przez dwa miesiące otrzymywała zasiłek macierzyński od 02 września do 27 października 1986r. , a przez pozostałą część roku przebywała na urlopie wychowawczym .

Zgodnie z art. 174 ust. 3b ustawy emerytalnej , który w tym brzmieniu wszedł w życie z dniem 23 września 2011r. ze zmianą od 01 października 2013r. , jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego , jedynie przez część miesiący tego roku, do obliczenia stosunku sum kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust.3 ustawy emerytalnej , w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia , przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesiący pozostawania w ubezpieczeniu .

Intencją autorów projektu nowelizacji , co wynika z uzasadnienia projektu ustawy z dnia 21 czerwca 2013r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS , było wprowadzenie korzystniejszych zasad ustalania kapitału początkowego w przypadku kobiet , które przed dniem 01 stycznia 1999r. korzystały z urlopu wychowawczego i w związku z tym przepracowały tylko przez część roku kalendarzowego.

Dlatego zaproponowano wprowadzenie przepisu , który w sytuacji , gdy we wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego okresie znajduje się rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony przebywał na urlopie wychowawczym i dlatego pozostawał w ubezpieczeniu jedynie przez część miesiący tego roku, to do obliczenia stosunku wynagrodzenia uzyskanego w tym roku do przeciętnego wynagrodzenia miał zezwalać na przyjmowanie kwoty przeciętnego , miesięcznego wynagrodzenia odpowiedniej do liczby miesiący, w którym zainteresowany pozostawał w ubezpieczeniu , a nie przez cały rok , czyli przez 12 miesiący .

Jednakże intencja ta nie została w całości odzwierciedlona w treści normy prawnej , wprowadzonej na mocy powyższej nowelizacji .

W tym kontekście zauważyć należy , że już po I czytaniu w komisjach podkomisja nadzwyczajna – po rozpoznaniu na posiedzeniach projektu poselskiego ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS(druk 636) – przedstawiła projekt według którego art. 174 ust. 3b nadano jego aktualne brzmienie .

Regulacja art. 174 ust. 3b ustawy emerytalnej nie zawęży w taki sposób okresów , z których przyjmuje się kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia używając zwrotu” sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesiący pozostawania w ubezpieczeniu”.

Wskazać należy , że ustawodawca w sytuacji , gdy chce odnieść się w ustawie emerytalnej do konkretnego okresu podlegania ubezpieczeniu – to wyraźnie to precyzuje . Skoro zatem ustawodawca nie zastosował tak precyzyjnej redakcji w art. 174 ust. 3b ustawy emerytalnej to uznać należy , że pojęcie liczby miesiący pozostawania w ubezpieczeniu należy rozumieć przy zastosowaniu wykładni gramatycznej tego przepisu .

Taki sposób obliczenia podstawy wymiaru składek do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za rok 1986 zastosował organ rentowy przy wydaniu decyzji dnia 28 sierpnia 2018r. (o ustaleniu kapitału początkowego) , będącej podstawą wydania decyzji z dnia 14 września 2018r. , a następnie decyzji z dnia 13 listopada 2018r.

Reasumując – na podstawie art. 477¹⁴§1 k.p.c. - orzekł jak w pkt. I i III wyroku .